

Hoort gij, in het lange en noodige citaat, den wellust van den echten woord-kunstenaar, van den oog-en oor-gevoeligen schrijver, van den minnaar der klank-expressie — mots des maux — der kleur-expressie — mots sonnans picturalement — in taal, in beeldende en dansende taal, in verlichtende taal en in zingende taal? Gij denkt aan het „Sonnet des Voyelles” van den veel belachen, thans oppermachtig-heerschenden Jean Arthur Rimbaud; gij denkt aan den Gorter der eerste „Verzen”; en wellicht denkt gij aan Gezelle en — waarom niet? — aan Vondel, zooals gij denkt aan Vergilius en aan den ouden Homeros.

Die woorden, die hymne aan het Woord, waaruit overtuigend blijkt het verbale genie van den genialen schilder, gij vindt ze in de „Préface” van het Boek, van de „Ecrits de James Ensor” door „Sélection” als eerste deel van eene reeks. „Ecrits de Peintre” uitgegeven; préface opgedragen aan de jongeren-zelf die „Sélection” hebben opgericht en de tentoonstelling ervan opluisteren, opdracht waar de uitzinnigste lyriek, de uitdagendste beeldspraak, de hallucineerendste luchtbutelingen, de meest-fantastische middenpunt-vliedende vlieg oefeningen aanzetten tot strijd en verweer tegen de „rétrogrades panachés, chanteurs de Nicodémie, gobeurs de vieille monnaie rouillée, astiqueurs de pièces uniques, décroteurs de vieux balais, suinteurs de chasteté, pondeurs de citrons apoplectiques, vieilles chiques, scieurs de long, momies miteuses, augustes calembouristes de Foutaise”. — Hebt ge uw bekomst, o phalansterium van vergroende pruiken? Zoo niet, dan heeft de eeuwig-jonge grijsaard nog woordenboeken vol om u, in uwe onderscheidene gedaanten, te karakteriseeren zoo dat ge het in uwe droomen, uw leven lang en tot in de martelingen der waarschijnlijk gehenna gedenken zult. Trouwens de ervaring van Ensor voorspelt uwe verwoedheid, doch weet raad: „Pour atténuer la rage épique du bourgeois en furie et gagner trois minutes d’indulgence, il faut recommander de réciter avec ferveur, lenteur et conviction les mots suivants: To hi, bini, ia, gaga, gat, tse; ia gaga, gat tse, Bit, scie, hi, hi, hi, pion, nis ti you, bi hi ni” het gaat voort, nog een heel eind.

James Ensor is nu in dit jaar 1920 één en zestig oud. Gij merkt: hij is de koning der jongeren. Geen artist, met even rijke productie, die een even harden strijd te strijden heeft gehad voor de Kunst, — met eene Hoofdletter. Geen die het gedaan heeft met zooveel taaiheid, zéker van den uitslag maar zeker tevens van wat het hem kosten zou, en daarom juist blijde als een martelaar die in de pijnen zijn Hemel tegemoet gaat.

Denk overigens maar niet dat gij in het boek weinig anders vindt dan gegoochel en gescheld, dan klink-klank en grootspraak. Het is in den grond, een nogal ernstig boek: niet minder immers dan eene lijdensgeschiedenis, de lijdensgeschiedenis van een overwinnaar, maar die nog steeds staat alleen. De laatste jaren heeft Ensor de opperste glorie gekend, zelfs in het